Raadsvoorstel

Onderwerp	:	**Stimulering energiebesparing en energiearmoede bestrijding**
Portefeuillehouder	:	Wethouder Jan Lock
Behandelend ambtenaar	:	Anja Monster
Zaaknummer	:	1152929

Gevraagd Besluit

De gemeenteraad van Molenlanden besluit in het kader van stimulering energiebesparing en bestrijding energiearmoede, in aanvulling op de regeling Energiearmoede en de Witgoedregeling:

1. Tot het instellen van een Molenlands Energiebesparingsabonnement met een looptijd van 10 jaar.
2. Hiervoor jaarlijks €30.000 euro in onze meerjarenbegroting op te nemen.
3. Tot het instellen van het Molenlands Ondersteuningsfonds van € 1,5 miljoen.
4. Dit als exploitatiebudget toe te voegen aan de Begroting 2022; de raad wordt jaarlijks gevraagd om het resterende bedrag over te hevelen naar het opvolgende begrotingsjaar.
5. De uitgangspunten notitie “Bouwstenen stimulering energiebesparing en energiearmoede bestrijding” vast te stellen als kader voor de uitwerking en invoering van de voorzieningen.
6. Een bedrag van € 200.000 van de van het Rijk ontvangen middelen Corona beschikbaar te stellen voor het budget ‘Molenlands Ondersteuningsfonds’.
7. De reserve Corona Noodfonds te laten vrijvallen.
8. Uit de Algemene Reserve een bedrag van € 1.300.000 beschikbaar te stellen voor het Molenlands Ondersteuningsfonds.
9. Het college te verzoeken een verordening op te stellen ter vaststelling door de gemeenteraad ten behoeve van de inzet van het brede Molenlandse Ondersteuningsfonds.

Inleiding

Dit raadsvoorstel ziet op het invoeren van nieuwe maatregelen in Molenlanden (vanuit 1 loket) voor bestrijding van energiearmoede en stimulering energiebesparing:

1. Instellen van een Energiebesparingsabonnement voor huiseigenaren;
2. Een lokaal Ondersteuningsfonds op te richten.

Ad 1: Een van de pijlers van het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid is inwoners te stimuleren tot energiebesparing. De energie die we niet gebruiken, hoeven we immers ook niet op te wekken. Door de zeer sterk gestegen energieprijzen is isolatie en omschakeling naar niet-fossiele brandstoffen nog urgenter geworden. We stellen met dit raadsvoorstel voor een energiebesparingsabonnement (voorheen woningabonnement) in te stellen. Dit (lokale) abonnement stelt huiseigenaren in Molenlanden in de gelegenheid om kostenneutraal energiebesparingsmaatregelen te nemen dan wel

over te stappen naar duurzame brandstoffen. Voor toelichting op de werking van het abonnement verwijzen we naar de bijgevoegde Bouwstenennotitie.

Ad 2: Gelet op de opeenstapeling van crises, stelt het college voor om het Coronafonds om te vormen tot een Molenlands Ondersteuningsfonds. Dit fonds richten we structureel in en is bedoeld voor individuele noodsituaties ten tijde van een crisis waarbij op dat moment geen (andere) adequate regelingen voorhanden zijn. Het fonds helpt om als gemeente bij een crisis snel extra middelen via maatwerk te kunnen inzetten. Het college zal een verordening opstellen en deze aan de Raad voorleggen.

We willen uit het Ondersteuningsfonds onder andere budget beschikbaar stellen voor huishoudens van 120% tot 150% van sociaal minimum die met het financieren van energiebesparende maatregelen in huis hun energierekening kunnen verlagen. Denkbaar is dat we het fonds (op maat) ook inzetten voor directe leniging van de financiële nood in deze groep (in combinatie met het nemen van energiebesparende maatregelen). Dit is afhankelijk in hoeverre de nu in wording zijnde nieuwe Rijksmaatregelen de meest acute problemen voor deze huishoudens opvangen. Dit is nu nog niet bekend. Voor verdere toelichting verwijzen we naar de bijgevoegde Bouwstenennotitie. We werken dit verder uit en nemen de uitwerking mee in de op te stellen verordening voor het brede Molenlandse Ondersteuningsfonds.

Deze twee nieuwe maatregelen zijn aanvullend op de regeling Energiearmoede en de Witgoedregeling. De regeling Energiearmoede is ingesteld door het Rijk, die de gemeenten uitvoeren. Hoe de regeling uitgevoerd wordt, is aan de gemeente zelf om te bepalen. De regeling houdt in dat het Rijk voor kwetsbare huishoudens (tot 120% van sociaal minimum) een budget beschikbaar heeft gesteld voor advies en het uitvoeren van energiebesparende maatregelen (quick-wins). Voor Molenlanden gaat het om een budget van in totaal € 450.000. In de bijlage staat aangegeven hoe we met dit bedrag inwoners tot 120% van sociaal minimum willen stimuleren tot het nemen van energiebesparende maatregelen en daarmee een structurele verlaging van de energielasten. Onderdeel van deze aanpak is een witgoedregeling, waarmee energiebesparende witgoed kan worden aangeschaft. Omdat het budget reeds beschikbaar is, hoeft de Raad hierover niet te besluiten, maar het maakt wel onderdeel uit van het lokale maatregelenpakket voor energiebesparing en bestrijding energie-armoede.

Eerdere besluiten

- Nota Armoedebeleid sept 2022, waarin we verwijzen naar regelingen energiebesparing.

Beoogd effect

We beogen met de nieuwe regelingen te stimuleren dat inwoners versneld energie besparen en daarmee hun energiekosten (blijvend) omlaag brengen en daar waar nodig financiële nood als gevolg van de huidige energiecrisis, te lenigen.

Argumenten

1.1. Met deze regelingen zetten we in op structureel besparen van energie en de kosten daarvan

Energiebesparing draagt direct bij aan minder gebruik van schaarse brandstoffen en het (blijvend) verlagen van de energierekening. Het college wil met de nieuwe maatregelen de energiebesparing voor woningeigenaren en huurders versnellen.

Allereerst doen we dit door een voortvarende aanpak van de regeling Energiearmoede voor het financieren van kleinere energiebesparende maatregelen, waaronder de witgoedregeling voor aanschaf van energiezuiniger witgoed.
Het Molenlands Ondersteuningsfonds willen we eveneens in gaan zetten voor het financieren van kleinere energiebesparende maatregelen (met mogelijk een financiële tegemoetkoming waar nodig) en voor tegemoetkoming in kosten voor deelname aan Energiebesparingsabonnement.
Het energiebesparingsabonnement is bedoeld voor grotere energiebesparende aanpassingen aan het huis vanaf minimaal € 5000[1]. Met dit abonnement willen we het nemen van energiebesparende maatregelen (zoals isolatie) stimuleren door een aantrekkelijke lening aan te bieden. Goed om te weten is dat woningeigenaren het abonnement ook kunnen afsluiten om een overstap naar een niet-fossiele energiebron mogelijk te maken.

1.2. Het fonds en abonnement richten zich (ook) op inwoners boven de 120% grens

De regeling Energiearmoede van het Rijk en witgoedregeling zijn bedoeld voor de financieel kwetsbare huishoudens die we al in beeld hebben. Dit zijn de huishoudens die via Avres een eenmalige energietoeslag hebben ontvangen (= tot max 120% van sociaal minimum). Naast de 'Avres-groep' is er een groep huishoudens die weliswaar een hoger inkomen heeft dan minima, maar door bijvoorbeeld een slechte woning, persoonlijke omstandigheden en/of door het hebben van een variabel abonnement niet in staat is, zijn of haar hogere energierekening te betalen. Het Rijk wil deze groep huishoudens nu ook tegemoet komen. Hoe deze tegemoetkoming er uit komt te zien en wie daarvoor in aanmerking komen, is bij het opstellen van dit raadsvoorstel nog niet volledig duidelijk.

Voor het college is het belangrijk dat huishoudens uit de zogeheten 'middengroep' (ca. 120-150% van sociaal minimum) die buiten de (bestaande of nieuwe) Rijksregelingen vallen, maar niet in staat zijn de energierekening te betalen, niet tussen wal en schip raken. Het college wil het nieuwe Molenlands Ondersteuningsfond inzetten om deze groep op maat te kunnen helpen. Primair door ook aan deze middengroep budget beschikbaar te stellen voor realiseren van kleine energiebesparende maatregelen (vergelijkbaar met de Avresgroep). Als er sprake is van acute financiële nood door de hoge energienota, zou het fonds ook, in combinatie met het nemen van energiebesparende maatregelen, een eenmalige energietoeslag kunnen uitkeren. Of dit laatste nodig is, is nog afhankelijk van in hoeverre deze groep geholpen wordt met de nieuwe Rijksregelingen.

Het energiebesparingsabonnement staat open voor alle groepen woningeigenaren. Vanaf energielabel C kunnen de huiseigenaren de abonnementskosten naar verwachting volledig betalen uit het financieel voordeel van de energiebesparing en daardoor lagere energielasten. Woningeigenaren met energielabel A en B mogen ook gebruik maken van een energiebesparingsabonnement, maar bij deze groep zullen de energiebesparende maatregelen veelal minder financieel voordeel opleveren. Huiseigenaren tot 150% van het sociaal minimum die willen deelnemen aan het energiebesparingsabonnement, maar voor wie de financiële drempel te hoog is, bieden we, onder voorwaarden, extra voordelen aan binnen het abonnement (bijv. door een lagere rente te berekenen).

1.3. Alle regelingen starten met een zelfde adviestraject voor energiebesparing

Basis van alle regelingen is dat het start met een goed uitvoeringsgericht advies over de te nemen maatregelen, desgewenst aangevuld met een advies over financiering, subsidies en offertebegeleiding. Bij de Avresdoelgroep leert de ervaring dat aanvullend daarop wel speciaal

[1] Het energiebesparingsabonnement sluit goed aan op de nieuwe Rijksregeling die op 1 november ingaat: huishoudens kunnen dan tot € 5.000 renteloos lenen bij het rijk voor het doen van investeringen in energiemaatregelen. Ons energiebesparingsabonnement sluit hier op aan met investeringen vanaf € 5.000.

opgeleide wooncoaches en het sociaal netwerk nodig zijn om daadwerkelijk achter de voordeur te komen en vertrouwen te winnen. Maar het uitgangspunt is voor elke inkomensgroep hetzelfde: een advies op maat met zo nodig nog aanvullende begeleiding voor het vervolgtraject voor het realiseren van de energiebesparende maatregelen.

1.4 Een uitwerking van het fonds en abonnement is nodig alvorens te kunnen starten met de uitvoering

Uiteraard willen we het liefst nog voor het stookseizoen alle regelingen kunnen aanbieden, zodat ze onze inwoners direct helpen om energiekosten te besparen. Met de regeling energiearmoede en de witgoedregeling zijn we, gezien de urgentie en het beschikbare budget, met ingang van oktober al gestart. Voor het uitkeren uit het Molenlands Ondersteuningsfonds is meer voorbereiding nodig. Dat betreft naast het opstellen van een verordening, vooral de vertaalslag van de uitgangspunten naar de praktijk, met name wie de regeling gaat uitvoeren. We zetten in om vanaf 1 december 2022 te kunnen uitkeren. In het eerste kwartaal van 2023 volgt het energiebesparingsabonnement. Tot die tijd werken we nog een aantal zaken uit. Dit betreft onder andere het uitzoeken hoe we de adviseringpoot echt werkend kunnen krijgen en wie het abonnement gaat beheren/uitvoeren (niet zijnde de gemeente).

Kanttekeningen

1.1 De inzet van woningcorporaties is (ook) belangrijk voor energiebesparing

Huurders kunnen kleine energiebesparende maatregelen realiseren, maar voor de grote aanpassingen aan de woningen zijn ze afhankelijk van de woningcorporaties. Een huurverlaging voor de minima staat gepland per 1 januari 2024 en medio 2023 starten de corporaties met realiseren van grotere isolatiemaatregelen (verduurzamingsplan). Met de woningcorporaties zijn we daarnaast in gesprek of zij naast hun eigen verduurzamingsplannen een toegevoegde waarde zien in de aanpak voor huurders volgens de regeling Energiearmoede. En zo ja, of zij deze zelf oppakken en financieren of dat het aan de gemeente beschikbaar gestelde budget voor de regeling Energiearmoede daarvoor ook moet worden aangewend.

1.2 Er komen nog landelijk compenserende maatregelen

Het Rijk heeft veel regelingen rond energiearmoede in korte tijd opgezet of uitgebreid. Recent is aangekondigd dat er landelijk nog meer compenserende maatregelen worden genomen. De exacte uitwerking is nog niet in alle gevallen bekend. Belangrijk is dat we ‘overlap’ voorkomen. De gemeentelijke regelingen voor uitkering uit het Molenlands Ondersteuningsfonds en energiebesparingsabonnement zijn altijd aanvullend op de Rijksregelingen en alleen indien nodig. Mocht blijken dat er toch overlap ontstaat door nieuwe Rijksregelingen, dan passen wij onze regelingen en/of de voorwaarden aan.

1.3 Gemeenten mogen niet aan inkomenspolitiek doen

Het eventueel gaan uitkeren van een energietoeslag uit het Molenlands Ondersteuningsfonds aan de middengroep (120% tot 150%) zou je kunnen bestempelen als inkomensbeleid. Dit terwijl gemeenten niet aan inkomenspolitiek mogen doen. We kiezen echter voor een aanpak op maat waarin we een eventuele eenmalige financiële bijdrage altijd koppelen aan het nemen van energiebesparende maatregelen. Juist door deze combinatie is het geen inkomensbeleid. Daarbij komt dat we een bijdrage uit het fonds, naast het inkomen, koppelen aan de (te) hoge uitgaven voor de energienota en daardoor het risico op ontstaan van schulden en armoede. Wij vinden dit passen bij onze zorgplicht voor onze inwoners en de gemeentelijke taken op gebied van preventie van schulden.

1.4 De uitwerking van de nieuwe regelingen naar werkbare uitvoerbare regelingen is een uitdaging die we aangaan

Onze ambities zijn helder: we willen nog voor het stookseizoen beginnen, we willen dat het bij de juiste groep terecht komt, we willen advisering op maat aan de keukentafel. De uitvoering kan weerbarstig zijn. We zijn afhankelijk van beschikbare capaciteit bij energiecoaches en -adviseurs (we vissen in Nederland allemaal in dezelfde vijver). Ook het opzetten van een administratieve uitvoering voor het Ondersteuningsfonds en voor het abonnement vergt een nog op te zetten samenwerking met derden. Gezien de urgentie om wel op zo'n kortst mogelijke termijn te starten, kan het daarom zijn dat we bij de uitwerking van de regeling tot een (iets) andere invulling komen dan nu beoogd. Indien aan de orde, zullen we hierover nader informeren.

1.5 Dit voorstel is bedoeld voor energiebesparing en leniging nood van onze inwoners, de uitwerking voor onze bedrijven volgt

Ook voor bedrijven is een versnelling op energiebesparing urgent. We komen daarom in de Raad van november met een voorstel voor aanpak van energiebesparing voor bedrijven.

Extra uitleg bij de kosten

Voor het energiebesparingsabonnement is een kapitaalstorting nodig voor het verstrekken van de leningen. Het benodigde startkapitaal betreft geld dat uitgeleend wordt en dus ook weer terugvloeit naar de gemeente, per saldo gezien over de gehele looptijd (10 jaar) heeft dit geen budgettair effect.

Het uitgangspunt is verder dat de renteopbrengsten per abonnement de kosten voor uitvoering dekken. De te verstrekken lening vindt plaats langs marktconforme regelingen binnen de overheid. Dat betekent dat aan de te verstrekken leningen een marktrente wordt toegekend op basis van BNG 10 jaar vaste geldlening (op dit moment circa 2,5%). Voor de praktische uitwerking wordt aangesloten bij het percentage dat geldend is op moment van besluitvorming in de raad.

De advieskosten (= de eerste stap bij een energiebesparingsabonnement) van circa € 800 per huiseigenaar vallen hier buiten. Dit omdat op basis van een advies op maat huiseigenaren kunnen besluiten een energiebesparingsabonnement af te sluiten (maar is geen verplichting). Het voorstel is om de huiseigenaar een drempelbedrag van € 200 te laten betalen en de resterende € 600 als gemeente te financieren. Uitgaande van circa 500 huiseigenaren komen de advieskosten, op basis van een ruwe schatting, uit op een bedrag van € 300.000, verdeeld over 10 jaar. We stellen hiervoor jaarlijks in de begroting € 30.000 op te nemen.

Bij het Molenlands Ondersteuningsfonds betreft het een eenmalige storting. We starten met een vulling van het fonds tot 1,5 miljoen. We volgen de werking van het fonds en of dit bedrag in praktijk toereikend blijkt.

Vervolgstappen

Regeling	*Start per*
Witgoedregeling	1 okt 2022
Lokaal energiebesparingsfonds	1 dec 2022 (verordening raad nov 2022)
Energiebesparingsabonnement	1e kwartaal2023

Bijlagen

- Notitie Bouwstenen “stimulering energiebesparing en energiearmoede bestrijding” incl bijlage Overzicht Regelingen Energiearmoede
- Stand van zaken verloop Algemene Reserve

• Raadsbesluit

Onderwerp	:	Stimulering energiebesparing en energiearmoede bestrijding
Zaaknummer	:	1152929
Portefeuillehouder	:	Wethouder Jan Lock

De raad van de gemeente Molenlanden:

Gelet op het bijbehorende raadsvoorstel;

Besluit:

in het kader van stimulering energiebesparing en bestrijding energiearmoede, in aanvulling op de regeling Energiearmoede en de Witgoedregeling:

1. Tot het instellen van een Molenlands Energiebesparingsabonnement met een looptijd van 10 jaar.
2. Hiervoor jaarlijks €30.000 euro in onze meerjarenbegroting op te nemen.
3. Tot het instellen van het Molenlands Ondersteuningsfonds van € 1,5 miljoen.
4. Dit als exploitatiebudget toe te voegen aan de Begroting 2022; de raad wordt jaarlijks gevraagd om het resterende bedrag over te hevelen naar het opvolgende begrotingsjaar.
5. De uitgangspunten notitie “Bouwstenen stimulering energiebesparing en energiearmoede bestrijding” vast te stellen als kader voor de uitwerking en invoering van de voorzieningen.
6. Een bedrag van € 200.000 van de van het Rijk ontvangen middelen Corona beschikbaar te stellen voor het budget ‘Molenlands Ondersteuningsfonds’.
7. De reserve Corona Noodfonds te laten vrijvallen.
8. Uit de Algemene Reserve een bedrag van € 1.300.000 beschikbaar te stellen voor het Molenlands Ondersteuningsfonds.
9. Het college te verzoeken een verordening op te stellen ter vaststelling door de gemeenteraad ten behoeve van de inzet van het brede Molenlandse Ondersteuningsfonds.

Aldus besloten tijdens de openbare raadsvergadering van de gemeente Molenlanden, gehouden op 18 oktober 2022.

Marjolein Teunissen	Theo Segers
Griffier	Voorzitter